

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Z powodu morowego powietrza w Algierze grassującego wyszło rozporządzenie Królewskie, które w treści tak opiewa: „Nawy Dey ma piekielny zamiar rozszerzenia zarazy morowej także i w Hiszpanii, i wysłał tym końcem żarzoną eskadrę do brzegów Hiszpańskich. Król atoli użył wszelkich sposobów, a nawet wezwał inne Mocarstwa, ażeby Państwa sweie od iadowitych sztyletowych barbarzyńskich rozbójników morskich zabezpieczyły. Wzywają się więc Władze do uznania nad przedsięwziętami surowemi środkami, a Duchowieństwu nakazuje się, aby Poćdanym nayspunktualniejsze posłuszeństwo przepisom w tej mierze ustanowionym zalecało, przez co obydwom Majestatom (Niema i ziemi) nayprzyjemniejszą uczyni przysługę.“

Wielka Brytania.

Jeden z dzienników Londyńskich wytawił następujący obraz Angielskiej gazety ministerjalnej Kuryer: „Kuryer jest optymistą, to jest: stronikiem nauki Panglossa, iż Świat nasz jest naylepszy; jest to naydogodniejsza strona, iakiej dziś chwycić się można. Jeżeli Prokurator Królewski pociąga iakiego Ohywatela do sądu, Kuryer, nie wchodząc dla czego i za co, wyraża, że trzeba dziękować Bogu, iż tak bacznym mamy Zwierzchników. Jeżeli się Prokuratorowi dskarzenie nie uda, powinniśmy znówu, podług Kuryera, składać dziękii Bogu, i uznawć się szczęśliwymi, że żyjemy w krajn, gdzie Urzędnik przepisanych prawem granic przestępć nie może. Jeżeli Bank przestanie płacić, Kuryer uwielbia dzielność i kredyt tego narodowego inatytutu, twierdząc, iż papiery jego są tak dobra iak złoto, a do użycia wygodniejsze i łatwiej schować się mogą e. Jeżeli znówu Bank płaci gotowizną, natenczas odzywa się Kuryer: „Nie powiedziakłem tego, iż wkrótce bruszczowe pieniądze szczęśliwie rozobodzić się będą?“ Jeżeli pera roku nieprzyjemna, Kuryer pisze, iż się wkrótce na lepszą odmieni; jeżeli zboże drogie, przekonany jest, iż wkrótce sta-

nie. Gdy handel upada, nie zadługo się, podług niego, podniesie. Jeżeli gazety nasze donoszą o licznych bankructwach, on to uważa za naturalny skutek niezmiernego naszego handlu; kiedy znówu mało bankrutów, on w tem upatrnie oczywisty dowód wielkiej pomyślności králowey. Tak obraca się Kuryer, z ką wiatr zawieje. Jest to niezawodny sposób wychodzenia na swoje. Porocstwa jego osiadaia wszelkie nieszczęścia. Nie trzeba nigdy obracać oczu na to, co jest złem, ani słuchać smutnych doniesień. Jeżeli grzmi, bądźmy głuchymi; jeżeli się błyska, bądźmy ślepymi; jeżeli ulewa, mówmy, iż naywięcej kilka kropel deszczu upadło; jeżeli okropna burza nadchodzi, twierdźmy, iż to tylko mała chmurka.“

Niemcy.

Na 49tey sessyi Seymu Związku Niemieckiego, odprawionej w Frankfórcie d. 13go Listopada, wniósł Hrabia Buol-Schauensteina, Przewodzący, ażeby to następujących interessów wzięto niezwłocznie na uwagę: 1.) Stosunki dawniejszych Członków Rzeszy, którzy przez okoliczności czasowe udzielnosć swoię utracili. 2.) Prawa dawniejszey Szlachty Rzeszy w krajach Związku Niemieckiego. 3.) Żądania tyczące się konstytucyi wolnego miasta Frankfortu; do tego także należą: a.) przełożenie Katolików względem zapewnienia im konstytucyjnych stosunków; b.) ekargi dawnych rodzin szlacheckich Limburg i Fraunstein, z powodu uchylenia ich od urzędu Radców; c.) przełożenie Synagogi Izraelskiej w Frankfórcie względem stosunków konstytucyjnych. 4.) Wyprowadzenie iednakowych urzędzeń względem wolności druku i przedrukowania dzieł. 5.) Wyznaczenie pensyi członkom Zakonu Teutńskiego i S. Jana. 6.) Obmyślenie pensyi dla osób sądowych, urządzenie depozytu, i wydanie aktów. 7.) Żądanie względem interessów Za-Reńskich. 8.) Prośba wierzycieli Palatynatu Reńskiego. 9.) Urządzenie względem pensyi i długów w Cyrkule Wyzszego Renu. 10.) Urządzenie pensyi dla Urzędników Palatynatu Reńskiego. — Przyjął Seym powyższy porządek uławnienia interessów.

Wiadomo (z numeru 184go gazety naszej), że uczniowie różnyh Uniwersytetow Niemiec-

kich obchodzili dnia 18. Października w Wartburgu (w W. Xięstwie Wajmarzkiem) rocznicę bitwy pod Lipskiem i setnicę reformacji, podczas której praca niektórych Xiążąt Niemieckich i dzieła kilku pisarzy Niemieckich, wraz z kilku rzeczami do służby żołnierskiej należącymi, spalili. Dostrzegacz Austriacki czyni z tego powodu następujące uwagi:

„Kilka pism publicznych oświadczyło się bardzo wyraźnie, a w części dobitnie, przeciwko charakterowi i duchowi tego obchodu. Nikt nam więc tego za złe nie poczyna, jeżeli w tym względzie równie kilka poprzednich uwag uczynimy.“

„Że festyn Wartburgski bardziej do politycznych, aniżeli do religijnych stosunków amierzał, okazuje się to jawnie z wyboru dnia i z rzedkiego wpływu dwóch całkiem różniących się, a we wszystkich innych miejscach w Niemczech bardzo stosownie rozłączonych pobudek. Połączenie rocznicy wypadku, który każdy umysł Niemiecki bez wyjątku chlubi i radością napełniać powinien, z jubileuszem innego wypadku, o którym zdania w Niemczech konieczne podzielone być muszą; połączenie mówię uroczystości politycznego zjednoczenia się Narodu Niemieckiego z pamiętką kościelnego rozłączenia się jego, było zaiste samo przez się nieszczęśliwą myślą, a ta gwałtowna koalicya może szczególnie pochodzić tylko z usiłowania, ażeby uroczystość Wartburgską z politycznymi rozprawami i zagadnieniami, nie uożności do bliskiej doprowadzić styczności. Bądź takowe usiłowanie zbawiennem i chwalebny? Niemcy musiałyby same do siebie być więcej nie być podobne, wszystkie starodawne główne rysy Niemieckiego charakteru narodowego musiałyby być zatarte i zniszczone, gdyby to zagadnienie nie we wszystkich Kraiach Niemieckich przeważającą więszością głosów rozstrzygnionem było.“

„Ludzie, którym oycowie Niemieccy swoje najdroższe dobro, pielęgnowanie i wychowanie synów swoich powierzają, mówili w Wartburgu po raz pierwszy takim tonem, który w młodzież mylnie zdanie wpisać musi, iż zamiar nauk w Uniwersytetach w wieku dziecinnym jest nader ograniczony, i że chłopcy w swej własności do udziału w najważniejszych publicznych sprawach Ojczyzny są powołani. Nie jest tu miejsce do roztrząsania zasad tych osób, któreby takowemu mylnemu zdaniu sprzyjać mogły. Czyli się one same na drodze prawdy znajdują, i czyli same dobrze to poznały, co rodzaju ludzkiemu, co wspólnej Ojczyźnie pożytecznem, albo szkodliwym być może, niech to tymczasem na bok odfłożonem będzie. Że atoli działanie żadną miarą

nie powinnaoby wyprzedzać uczenia się, i zastosowywanie zasad, szukania i dociekania o nichże; że stanowiące potępienie przedmiotów, którym najwyższą dojrzałość ducha ludzkiego z wieloletniem doświadczeniem połączona, częstokroć ledwie wyrównywa, nie powinnaoby wyprzedzać zgłębiania czynów (faktów) i wiadomości o tem, co inni przed nami myśleli, wynaleźli i uczyli; że mówię, nie powinnaoby wyprzedzać całego rzędu prac naukowych, do których życie uniwersyteckie jedynie i wyłącznie przeznaczonem było, — na to pewnie żadnego nie potrzeba dowodu. Natura, to jest ów wieczny porządek Świata, wyznaczyła każdemu wiśkowi, jak każdemu pokoleniu ludzkiemu, zakres działania jego; a w prawach oneyże, których nawet i z wysokości Wartburga zniszczyć niepodobna, tak mało zawiera się naturalny zapęd do przyszłości, jako i przyrodzeniu przeciwny odwrót do przeszłości. Mądrość wszystkich wieków rządziła się we wszystkich politycznych rozporządzeniach swoich temiż samymi prawami, i nikt ich bezkarnie przestąpić nie zdoła. Młodzieniec nie powinien bezwartownych lat swoich, poświęconych ukształceniu jego na doskonałego Obywatela i na przyszłego człowieka interesami zarządzającego, obracać na próżne i śmiałe rozumowania o rzeczach, względem których mu (ponieważ ich nie zna, i ponieważ do ich poznania przed swoim wstąpieniem na drogę życia praktycznego całkiem jest niezdolnym) już sama skromność, iedna z nayspierwszych ozdób i cnót wieku jego, wszelkiego zdania publicznego zabrania. Dopóki zaś Rządy i Ludy podpor i zastępców swoich nie w klasie chłopców od 17 do 20 lat wieku mających szukać będą, dopóty oczywiście złą dla młodzieży ten czyni przysługę, kto ją od prawdziwego jej przeznaczenia odciąga, a do nieprzyzwoitych pretensy i do rozpraw czas marnotrawiących uwodzi.“

„W chwili, gdzie rozum ludzki przez długie pasmo burz skołatany po tysiącnych błęka się bezdrożach, gdzie zatem bardziej, aniżeli kiedy w dawniejszych czasach, zasadne systema naukowe i trzeźwa a surowa harność umysłu, uczeniu młodzieży przewodniczyć musi, w tej mówię chwili są te uwagi dwójako ważnemi. Zaledwie należałoby za rzecz podobną do wiary poczytywać, aby te uwagi użyć miały bezności ludzi dojrzałego wieku, których za ludzi z obowiązkami wielkiego powołania swojego dostatecznie obeznanym uważać musiłno. Lecz gdy pomimo tego, jak same dotychczasowe, niedokładne i szcze wiadomości świadczą, podczas uroczystości, na której pięć do sześciuset uczniów zgromadzonych było, przepowiadano zasady, okazywano sposób my-

ściecia, a nawet popełniano i wychwalano czynności, które się według wszelkiego do-
 tychczasowego pojęcia celowi i godności pu-
 blicznego urzędu nauczycielskiego sprzeciwia-
 ją, któż przyjacielowi porządku i spokojności,
 któż osobliwie oycu o dobro dzieci swoich tro-
 skliwemu za sła poczytać może, jeżeli strasza-
 ny na przysłość spogląda, i z bojaźnią oczę-
 kuje chwili, w której syn jego puścić się ma
 w zawód niegdyś tak wiele obiecujący, a te-
 raz tak wielkimi niebezpieczeństwami otoczony,
 i tak mnogimi błędami zagrożony?"

K r a k o w.

W Krakowie rozpoczął się Sejm, zwo-
 łany Uniwersałem następującym:

S e n a t R z ą d z ą c y
Wolnego, Niepodległego i ściśle Neu-
tralnego Miasta Krakowa i Jego
Okręgu.

Dopełniwszy, co z prawa wypadło w
 przedmiocie zebrania się Zgromadzeń gmin-
 nych, przystępuje do zadania uczynienia prze-
 pisom artykułu 10go konstytucyi, oznajmiając, iż
 czas do zebrania się Zgromadzenia Reprezen-
 tantów, zleżonego z Członków artykułem 11stym
 konstytucyi wyszczególniony, na pierwszy Pa-
 niedziałek miesiąca Grudnia prawem oznaczo-
 ny, w dniu pierwszym tegoż miesiąca roku
 bieżącego przypada; i przeto wzywa Was, ni-
 niejszym Aktem zwoławczym szanowni Obywa-
 tele, do zasiadania na Zgromadzeniu Grudnio-
 wym konstytucyjnem przez Gminy lub Kor-
 poracye wybrani, abyście się końcem otwarcia
 posiedzeń Zgromadzenia Reprezentantów, w sali
 amfiteatru szkół Nowodworskich, tymczaso-
 wo do tego przeznaczoney, i dopełnienia wło-
 żonego na Was przez Współobywateli obowią-
 zku, w dniu wyżey namienionym pierwszym
 Grudnia roku bieżącego, do Miasta Krakowa,
 jako stolicy Kraju zgromadzili. Artykuł 10ty
 konstytucyi obejmując atrybucye Zgromadzenia
 Reprezentantów. Statut organiczny urządzający
 Zgromadzenia polityczne, przez Wysoką Kom-
 missę Organizacyjną wydany i drukiem ogłoszo-
 ny, wskazuje tryb postępowania w obradach.
 Niniejszem więc pozostaćie tylko Senatowi wy-
 stąpienia czynności zwoławczego się teraz Zgro-
 madzenia, które, acz z dopiero zacytowanego
 artykułu wypływają, przecież z czasowych o-
 koliczności wynikając, muszą być wyszczegól-
 nionemi; a te są:

- 1.) Wybór jednego Senatora czasowego w mie-
 sce wychodzącego z urzędowania.
- 2.) Wybór z przedstawionych przez Gminy
 kandydatów jednego Sędziego Pokoju do Ok-
 ręgu Krzeszowickiego, w miejsce zmarłego
 Sędziego dotychczas zastępowanego.
- 3.) Wybór również z przedstawionych przez

Gminy kandydatów, dwóch Sędziów do Try-
 bunału Hgicy Instancyi i tyleż do Trybunału
 Iwskiej Instancyi, w miejscu wychodzących Sę-
 dziów z urzędowania dwóchletniego, z dniem o-
 statnim miesiąca Grudnia r. b. wedle Reskryp-
 tu Wysokiej Komisaryi Organizacyjney z dnia
 7. Listopada r. b. do liczby 3.6 wydanego.
 w duchu artykułu 13go rozwiniętej konstytucyi,
 w którym Sędziowie czasowi
 teraz w obu Instancyach zasiadający, urzę-
 dowanie swoje kończyć mają, oznaczonym;
 tudzież w miejsce uwolnionego od urzędo-
 wania Sędziego Iwskiej Instancyi dotychczas
 zastępowanego.

Szanowne Członki Reprezentacyi krajowej!
 Doświadczona gorliwość poprzedników Waszych,
 i przenielenie się godnością czynu, do ktore-
 go Was zaufanie Współobywateli powołuje,
 są dostateczną rehoymią Ludowi, iż upowsze-
 chnienie szczęścia Jego, będzie zawsze jedynym
 punktem dążności ważnych prac Waszych. Że
 zaś nie różne od tych są rządzącego Senatu
 zamiary, i nie inne Go czywiałą chęci, iako,
 aby wspólnie z Wami przyczyniał się do do-
 bra Współobywateli, znajdziecie Go przeto
 zawsze gotowym do współdziałania w tera-
 wszystkim, cokolwiekby ogólną pomysłność po-
 większyć mogło.

Kraków dnia 13. Listopada 1817.

Wodzicki.

Mieroszewski, Sekr. Jen. Senatu.

Oto jest urzędowa lista Reprezentantów
 Zgromadzenia sejmowego.

JJWW. Chwalibógowski Leon z Gminy
 okręgowej Bobrek. — Darowski Wicenty z
 Gminy okręgowej Balice. — X. Dabiecki Ma-
 teusz z Gminy 6stej Miasta Krakowa. — Girtler
 Sebastyan z Gminy 3oiej Miasta Krakowa. — Go-
 luchowski Józef z Gminy okręgowej Poręba. —
 Habowski Jacek z Gminy okręgowej Rybna. —
 Krzyżanowski Adam z Gminy okręgowej Krze-
 szówice. — Krzyżanowski Jacek z Gminy okrę-
 gowej Kościelec. — Kuciński Wojciech z
 Gminy 2giej Miasta Krakowa. — Lebowski Michał
 z Gminy okręgowej Jaworzno. — Lubrowski
 Jan z Gminy 8mej Miasta Krakowa. — Lubowiec-
 ki Szczepan z Gminy 7mej Miasta Krakowa. —
 Matecki Józef z Gminy okręgowej Pisarzy. —
 Mąkowski Jakób z Gminy okręgowej Młoszo-
 wa. — Moczydłowski Antoni z Gminy okręgo-
 wej Zwierzyniec. — Piekarski Franciszek Bor-
 giasz z gminy Okręgowej Modlnica. — Ro-
 galski Ignacy z Gminy okręgowej Lipowiec. —
 Rudowski Leon z Gminy okręgowej Mogiła. —
 Soczyński Marcin z Gminy 1wszej Miasta Krako-
 wa. — Sołtykiewicz Józef z Gminy 5tej Miasta Krako-
 wa. — Stadnicki Antoni Hrabia z Gminy okręgo-
 wej Kościelniki. — Szydłowski Jan Alojzy z Gminy
 9tej Miasta Krakowa. — Szpandel Karol z Gminy

okręgowy Chrzanów. — X. Teresiński Izidor z Gminy okręgowy Czerniszbów. — Wytyszkiewicz Kaetan z Gminy 4tej Miasta Krakowa. — Żelński Kryspan Hrabia z Gminy okręgowy Liszki.

Delegowani z Senatu.

JJWW. Grodaicki Felix. — Hoszowski Mihołaj. — Radwański Felix.

Delegowani z Kapituły.

JJWW. X. Hipolit Starowieyski. — X. Wawrzyniec Woronicz. — X. Adam Paszkowicz.

Delegowani z Akademii.

JJWW. Litwiński Walenty. — Boduszyński Augustyn. — Markiewicz Dominik.

Sędziowie Pokoju.

JJWW. X. Jerzy Mieroszewski z Okręgu 1go. — Józef Gawronski z Okręgu 1go. — Jan Kasprzy z Okręgu 1go. — X. Józef Hudek z Okręgu 3go. — X. Borzęcki z Okręgu 3go. — Jan Drake z Okręgu 4go.

Za zgodność z aktami:

Mieroszewski, Sekr. Jen. Senatu.

Uroczystość otworzenia posiedzeń Zgromadzenia Reprezentantów ogłoszona była dnia 1go Grudnia przez bicie we dzwony od godz. 4tej do kwadransa na 10g. O godz. 10tej zaczęło się nabożeństwo w kościele S. Anny, na którem Członkowie Zgromadzenia Reprezentantów zacięli byli przed wielkiem ołtarzem przygotowane dla siebie miejsca. Dnia 2. Grudnia udali się do sali obrad, gdzie Senator z pomiędzy trzech Delegowanych do tego od Senatu wybrany, posiedzenie zajął, akt zwolniający przeczytał, a wymieniwszy Członków Zgromadzenia według listy sobie udzieloney, wezwał ich do zajęcia właściwych im miejsc.

Zgromadzenie przystąpiło potem do wyboru Marszałka, który to wybór padł większością jednego głosu na Senatorsa Radwańskiego. Wezwano potem słuchaczów do ustąpienia z galeryi, i naradzano się: czyli Marszałek ma złożyć przysięgę według Statutu organicznego? poczem jednomyślnie uchwalono, iż ta przysięga według Konstytucyi, a nie według różniacego się od niej istotnie w kilku miejscach Statutu organicznego, złożoną być powinna. Na tom skończyło się pierwsze posiedzenie seymowe, a wszyscy Reprezentanci udali się do Prezesa Senatu, Hrabiego Wodzickiego, na wielki obiad, podczas którego spełniano toasty mianowanego, lecz jeszcze nie konstytuowanego Marszałka.

Gdy Komisya Organizacyjna wątpliwość względem przyjęcia i działalności Statutu organicznego ostatecznie rozstrzygnęła, i oświadczyła, iż ten Statut na mocy najwyższych pełnomocnictw utrzymanym być musi, złożył Marszałek seymowy według tegoż Statu-

tu przysięgę, a potem obrano Członków Wydziałów, przeznaczonych do roztrząsania projektów w rozmaitych gałęziach administracyjnych.

Na następnych posiedzeniach do dnia 8go Grudnia, nie było jeszcze żadnych stanowiących rozpraw, bowiem trudniono się tylko czytaniem projektów do praw, przesyłanych od Senatu Izbie Reprezentantów, i rozwiązaniem potrzebnych w tym względzie pytań poprzedniczych.

Prace Komisji Organizacyney Dworow Austryackiego, Rossyjskiego i Pruskiego, co do oznaczenia granic tego wolnego Miasta i jego okręgu, ukończyły się inż tak dalece, że na granicach ziemi Krakowskiej należyte słupy graniczne postawiono, na których jest herb tej Rzeczypospolitey i herb graniczącego z nią Mocarstwa.

Uniwersytet Krakowski, urządzony na nowo w duchu konstytucyi Krakowa, otworzonym został uroczystie d. 16. Października. Wszystkie Wydziały enegoż obrały Rektora swoim Radoę appellacyney i Professora prawa Litwińskiego, zalecającego się gruntownemi i obszernemi wiadomościami.

Krakowski zastulony Professor J. cek Przybylski, który przesłał N. Cesarzowi i Królowi Alexandrowi swoje metryczne tłumaczenie Homera, otrzymał od tegoż Monarchy pierścień brylantowy.

Dnia 24. Listopada uczczono w Krakowie obrzędem religijnym cienie Tadeusza Kościuszki. Przyłożyli się do tego najwięcej bawiący w tem wolnem mieście Officerowie wojska Polskiego.

Przybyli do Lwowa dnia 15go i 16go Grudnia.

W. Bornemisza Władysław, z Węgier. — P. Becker Karol Ludwik, kommissant handlowy, z Augsburga. — W. Jankowski Leon, z Żółkwi. — W. Rönig Józef Leśniczy kameralny, ze Starego Sandecza. — W. Sveczyn Paweł, etatowy Radca Rosseyski, z Rosyyi. — W. Swistelniccki Alexander, z Żółkwi. — W. Szeptycki Franciszek, z Przemysła. — JX. Stockmanna Predykant ewangelicki, z Saxonii. — JW. Tyszkiewicz Wicenty Hrabia, z Kolbuszowa. — JO. Woroniccki Celestyn Książę, z Żółkwi. — JW. Załuski Hrabia, C. R. Radca tajny, z Sanoka. — W. Zawłasya Józef, ze Stanisławowa.

Wyjechali ze Lwowa dnia 15go i 16go Grudnia.

W. Alexandrowicz Franciszek, do Żółkwi. — W. Czaykowski Norbert, do Żółkwi. — W. Kawnacki Antoni, do Wiednia. — JW. Tyszkiewicz Wicenty Hrabia, do Rosyyi. — JW. Tarnowski Marcin Hrabia, do Rosyyi. — W. Zelislawski Alexander, do Siclja.